

Óvodás- és iskoláskorú gyermekek beszédészlelési és beszédtechnikai jellemzői

Zajdó Krisztina

Széchenyi István Egyetem, Apáczai Csere János Kar, Gyógypedagógiai Intézeti Tanszék,
zajdo@hotmail.com

Az általános iskolát kezdő alsó tagozatos tanulók számára a kultúrtechnikák elsajátításához elengedhetetlen a megfelelő szintű beszédészlelési és beszédprodukciónak teljesítmény. Az olvasás és az írás elsajátítását lehetővé tevő kognitív és motoros működések közül kiemelkedően fontos az egyes beszédhangok hangsorokon belüli megbízható észlelése és tiszta kiejtése, hiszen ezek nélkül a képességek nélkül a kultúrtechnikák elsajátítása neheztette válhat, az iskolai kudarc, a tanulási sikertelenség valószínűsége pedig növekedhet.

A jelen kutatás a 3;0 – 8;0 éves korosztályban vizsgálta egyes beszédhangok észlelését és képzését azzal a céllal, hogy az eredményeket összehasonlítsuk egy 1975-ben készült, beszédpercepció és beszédtechnikai feladatokat tartalmazó felmérés eredményeivel. A 41 évvel ezelőtt nyert adatokhoz képest a 2016-ban felvett minta (N=300) adatai negatív folyamatokat tükröznek mind a beszédpercepció, mind pedig a –produkciónak teljesítmények szempontjából. A vizsgált beszédhangok legtöbbjének észlelése és képzése tekintetében egyaránt alacsonyabb teljesítményt mértünk. A negatív tendenciák azonban nem minden beszédhang-csoportra jellemzőek, és az érintett beszédhang-osztályok észlelése és képzése különböző mértékben tükröz később befejeződő, az 1975-ben mért adatokhoz képest elhúzódnak elsajátítási folyamatot.

Az előadás betekintést enged a negatív változások lehetséges okaiba és következményeibe, valamint áttekinti, milyen változtatásokra lenne szükség a prevenció, a beszédtechnika, illetve a kultúrtechnikák tanításának módszertana szempontjából.